Europos Parlamentas
2019-2024

Užsienio reikalų komitetas

2023/2052(INI)

24.10.2023

PRANEŠIMO PROJEKTAS

dėl Europos Parlamento rekomendacijos Tarybai, Komisijai ir Komisijos pirmininko pavaduotojui ir Sąjungos vyriausiajam įgaliotiniui užsienio reikalams ir saugumo politikai dėl padėties Sirijoje
(2023/2052(INI))

Užsienio reikalų komitetas

Pranešėja: Nathalie Loiseau

TURINYS

Psl.

EUROPOS PARLAMENTO REKOMENDACIJOS PROJEKTAS 3

EUROPOS PARLAMENTO REKOMENDACIJOS PROJEKTAS

Tarybai, Komisijai ir Komisijos pirmininkės pavaduotojui ir Sąjungos vyriausiajam įgaliotiniui užsienio reikalams ir saugumo politikai dėl padėties Sirijoje (2023/2052(INI))

Europos Parlamentas,

– atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 118 straipsnį,

– atsižvelgdamas į Užsienio reikalų komiteto pranešimą (A9-0000/2023),

A. kadangi Ženevos ir Astanos procesai žlugo, atsižvelgiant į nuolatinį Sirijos režimo atsisakymą rimtai derėtis su opozicija dėl politinio sprendimo;

B. kadangi nuo 2011 m. žuvo pusė milijono sirų, o 14 mln. buvo perkelti dėl ginkluotų ir teroristinių grupuočių smurtinių veiksmų, tačiau daugiausia dėl to, kad Sirijos režimas, padedamas sąjungininkų, vykdė žiaurias represijas prieš savo tautą; kadangi šios represijos apėmė pakartotinį cheminio ginklo, padegamųjų bombų, vamzdinių bombų, raketų ir įprastinių bombardavimų iš oro naudojimą civiliams gyventojams; kadangi režimo koncentracijos sistemoje dingsta mažiausiai 150000 sirų ir šeimos vis dar nėra informuotos apie savo giminaičių likimą;

C. kadangi autoritariniai užsienio subjektai, įskaitant Rusiją, „Vagnerio“ nereguliariąsias karines pajėgas, „Hezbollah“ ir Iraną, nuo 2011 m. atlieka destruktyvų vaidmenį šalyje ir kadangi Sirijos režimas nekontroliuoja visos nacionalinės teritorijos ir gali išsilaikyti tik remiamas šių užsienio subjektų;

D. kadangi Turkija reguliariai vykdo didelio masto ginkluotus veiksmus Sirijos teritorijoje;

E. kadangi ISIS įvykdė nusikaltimus žmoniškumui, įskaitant genocidą, jos laikinai kontroliuojamose teritorijose prieš tarptautinei koalicijai imantis veiksmų;

F. kadangi 289 asmenų ir 70 subjektų, tiesiogiai susijusių su represijomis prieš gyventojus, turtui taikomos Europos sankcijos;

G. kadangi dėl Rusijos nuolatinio trukdymo JT Saugumo Taryboje išlaikomas atidarytas tik vienas sienos perėjimo punktas tarp Turkijos ir režimo nekontroliuojamų teritorijų, per kurį gali būti vykdomas tarptautinės humanitarinės pagalbos teikimas;

H. kadangi kelios regiono šalys pradėjo savo santykių su Sirijos režimu normalizavimo procesą, kurio rezultatas – Sirijos reintegracija į Arabų lygą;

I. kadangi nuo 2011 m. ES ir jos valstybės narės yra didžiausios paramos nuo konflikto nukentėjusiems žmonėms teikėjos, šiam tikslui skiriančios 30 mlrd. EUR; kadangi 2023 m. birželio mėn. Briuselio konferencijoje įsipareigota skirti Europos pagalba sudaro 3,8 mlrd. EUR iš bendros 5,6 mlrd. EUR sumos; kadangi per žemės drebėjimą Sirijoje ES ir valstybės narės suteikė skubią pagalbą ir 2023 m. vasario 23 d. ES nusprendė laikinai netaikyti sankcijų humanitarinei pagalbai, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos teikti

pagalbą nukentėjusiems asmenims;

J. kadangi Sirijos valstybė nepakankamai tenkina pagrindinius gyventojų poreikius, šalies ekonominė padėtis yra itin nestabili ir Sirija tapo narkovalstybe;

1. rekomenduoja Tarybai, Komisijai ir Komisijos pirmininkės pavaduotojui ir Sąjungos vyriausiajam įgaliotiniui užsienio reikalams ir saugumo politikai dėl politikos Sirijos atžvilgiu:

Politinis procesas

a) priminti, kad ES remia šalyje tebesitęsiančius Sirijos demokratinius siekius, nepaisant to, kad nuo 2011 m. įvykusių taikių protestų režimas vykdė visapusiškas represijas, o Iranas ir Rusija teikia ryžtingą karinę ir finansinę paramą, kad išlaikytų valdžioje B. Assado klaną;

b) pabrėžti ypatingą režimo atsakomybę už pusės milijono civilių gyventojų žūtį, šalies griovimą, daugumos gyventojų perkėlimą, 150000 žmonių kankinimą ir dingimą koncentracijos sistemoje, cheminių ginklų naudojimą prieš civilius gyventojus ir sistemingą bet kokios taikios opozicijos naikinimą;

c) nepritarti bet kokiam santykių normalizavimui su B. Assado režimu be esminių ir patikrinamų pokyčių įgyvendinant JT Saugumo Tarybos rezoliuciją 2254 (2015), įskaitant politinių kalinių paleidimą, aukų šeimų informavimą apie dingusių asmenų likimą ir bet kokių išpuolių prieš humanitarinę pagalbą ir kliūčių jai sudarymo nutraukimą;

d) pabrėžti, kad, nepaisant kai kurių arabų valstybių suverenaus sprendimo priimti Siriją į Arabų lygą, Sirijos režimas nerodo jokių požymių, kad jis nori kovoti su prekyba narkotikais, gaminamais šalyje ir darančia poveikį visam regionui; pasmerkti Assado šeimą ir jos sąjungininkus, įskaitant „Hezbollah“, už Captagon narkotikus, kurių prekyba siekia 57 mlrd. JAV dolerių; pažymėti, kad Bashar Al-Assad brolis vadovauja kariuomenės padaliniui, atsakingam už jų gamybos palengvinimą;

e) pabrėžti, kad režimo represijos, bauginimas ir korupcija yra ekonominės padėties priežastys, o ne tikslinių Europos sankcijų asmenims ir subjektams, dalyvaujantiems represijose padarinys;

f) skubiai suteikti patikimoms tarptautinėms humanitarinėms organizacijoms tvirtas, išsamias ir aiškias išimtis; kuo labiau suderinti valstybių narių vykdomą Reglamento dėl ribojamųjų priemonių Sirijoje aiškinimą ir jam taikyti JT Saugumo Tarybos rezoliuciją 2664 (2022) dėl humanitarinės pagalbos;

g) pagirti protestuotojų Souweida ir Deraa miestuose drąsą, kurie nuo 2023 m. rugpjūčio mėn. vėl taikiai pasisakė prieš B. Assado režimą;

Saugumas

h) apgailestauti dėl to, kad Sirijos teritorijoje nuolat veikia šimtai Irano ir Rusijos bazių ir nereguliariųjų karinių pajėgų; pareikšti susirūpinimą dėl šalies ekonominio

išnaudojimo, kurį vykdo grobuoniškos užsienio valstybės;

i) pasmerkti Turkijos pajėgų išpuolius ir Sirijos teritorijų okupaciją šiaurėje; išreikšti susirūpinimą dėl to, kad Idlibo provincijoje išlieka radikali islamistų opozicija; remti tarptautinės koalicijos prieš grupuotę „Islamo valstybė“, kuri tebėra aktyvi Sirijoje, nepaisant didelių pralaimėjimo atvejų, išlaikymą;

j) pabrėžti Sirijos demokratinių pajėgų vaidmenį kovojant su „Da’esh“;

k) primygtinai raginti valstybes nares toliau repatrijuoti savo piliečius, esančius džihadistų stovyklose Al-Hol ir Roj, ir teisti juos už jų nusikaltimus;

l) dėti daugiau pastangų kovojant su Rusijos dezinformacija apie Siriją, be kita ko, arabų kalba;

Kova su nebaudžiamumu

m) pabrėžti, kad kova su nebaudžiamumu Sirijoje yra moralinė ir politinė Europos pareiga; pasidžiaugti Prancūzijos ir Vokietijos jungtinės tyrimo grupės dėl 11 000 kankinimo aukų lavonų, identifikuotų César ataskaitoje, padaryta teismine pažanga, Sirijos dalyvavimo Tarptautinėje cheminio ginklo uždraudimo organizacijoje sustabdymu ir Vokietijoje, Prancūzijoje ir Švedijoje padaryta pažanga patraukiant Sirijos nusikaltėlius baudžiamojon atsakomybėn;

n) primygtinai raginti visas valstybes nares automatiškai keistis informacija apie karo nusikaltėlius, kurių prieglobsčio prašymas atmetamas pagal Pabėgėlių konvencijos 1 straipsnio F dalį;

o) raginti teismines ir policijos institucijas sudaryti galimybę atitinkamoms kitų šalių valdžios institucijoms naudotis jų naudojamais ekspertais ir vertėjais žodžiu, kiekvienoje valstybėje paskiriant prokurorą už nusikaltimus žmoniškumui; raginti skirti Europos stipendijas konkrečiai teisinio išsilavinimo siekiantiems sirams;

p) raginti valstybes nares įsteigti Europos fondą, skirtą nusikaltimų žmoniškumui Sirijoje aukoms, sukuriant teisinę sistemą, pagal kurią nukentėjusiųjų šeimoms būtų galima perduoti įšaldytas lėšas, susijusias su neteisėtai Sirijos režimo įgytu turtu;

q) palankiai vertinti tai, kad 2023 m. birželio 29 d. priimta JT Generalinės Asamblėjos rezoliucija, kuria įsteigiama be žinios dingusių asmenų Sirijoje institucija, ir tai, kad toliau finansuojamas Tarptautinis, nepriklausomas ir nešališkas mechanizmas, skirtas nuo 2011 m. Sirijoje įvykdytų sunkiausių nusikaltimų tyrimui remti;

Humanitarinė pagalba ir pabėgėliai

r) pakviesti tarptautinę bendruomenę 2024 m. Briuselio konferencijoje skubiai padidinti humanitarinę pagalbą iki 15,3 mln. sirų, kurie kasdien priklauso nuo jos; primygtinai reikalauti, kad būtų užtikrinta prieiga prie švaraus vandens, švietimas ir ilgalaikė parama biudžetui, pritaikyta prie moterų poreikių; priminti, kad ES šiuo atžvilgiu prisideda labiausiai; palankiai vertinti nuolatines Libano, Jordanijos, Turkijos ir Irako pastangas priimti 6 mln. pabėgėlių sunkiomis ekonominėmis sąlygomis;

s) pasmerkti sistemingus Sirijos režimo bandymus nukreipti tarptautinę humanitarinę pagalbą ir perdavimą nereguliarioms karinėms pajėgoms ir manipuliavimą valiutos kursais, siekiant surinkti didžiąją dalį pagalbos jo kontroliuojamose teritorijose;

t) griežtai pasmerkti daugybę Rusijos vetavimų, nukreiptų prieš pagalbos teikimą žmonėms šiaurėje; dar kartą pasmerkti jos bandymus apgadinti baltųjų šalmų įvaizdį;

u) priminti, kad visa Sirija ar jos dalis negali būti laikoma saugia šalimi į ją grįžti savo piliečiams, prisiglaudusiems Europoje, pabėgusiems nuo režimo nusikaltimų ir kuriems gresia kankinimas ir priverstinis dingimas, jei jie grįžtų į Siriją;

2. paveda Pirmininkei perduoti šią rekomendaciją Tarybai, Komisijai ir Komisijos pirmininko pavaduotojui ir Sąjungos vyriausiajam įgaliotiniui užsienio reikalams ir saugumo politikai, ją išversti į arabų kalbą ir paskelbti.